

Joan Guinjoan: el ritme creixent de la creació musical

Repàs de les activitats del músic riudomenc dels anys 1988 i 1989

Joan R. Corts i Salvat

Com a resultat de diverses converses que hem mantingut darrerament amb Joan Guinjoan (30-6-88, 24-12-89 i 7-1-90), oferim ara una síntesi de la densa i rica tasca musical que ha portat a terme en els dos anys propassats i que, d'altre banda, és la continuació del seguiment que li fem, periòdicament des de l'any 1984.

1. Composició musical.

En aquest primer capítol hi incloem els darrers treballs de creació musical que el compositor riudomenc ha realitzat, i també, quan ha estat possible, les circumstàncies en què s'han originat i la valoració que han merescut per part del propi autor.

Amb la seva cordialitat i simpatia característiques em començà dient: "L'obra *"Tension-Relax"* (1972) ha estat una de les que a Alemanya i arreu del món s'han interpretat més. Aleshores em van fer un encàrrec per a un grup de percussió, el *"Percussion Art Quartett"*, un grup meravellós. Aquesta vegada volia fer una cosa completament diferent a l'obra que vaig dedicar a la Carmen Amaya, és a dir que ara utilitzaria instruments convencionals de percussió com poden ser la marimba, el xilófon, etc. En definitiva una obra amb una plantilla determinada que facilitaria les gires dels grups que la interpretessin. És així com va sorgir *"Résonances"* (1987), amb una durada de dotze minuts. Aquesta nova obra de percussió de Joan Guinjoan es va posar com a peça obligatòria al Concurs Internacional de Quartets de Percussió de Luxemburg que va tenir lloc el mes de setembre de 1989. Després d'haver acabat aquest treball Guinjoan ens manifestava: "En obres de percussió m'hi he sentit massa bé. Ja no en vull escriure més. N'he fet moltes. M'hi sento bé perquè crec que un dels elements més importants de la meua música és el ritme, no sé perquè però és així, amb els sorolls...però, en canvi, aquesta obra no és de sorolls, és diferent. M'hi he sentit bé perquè m'agraden molt els contrastos, la

llum ... i en la percussió molts d'aquests efectes es poden aconseguir". L'estrena va tenir lloc a la Ràdio de Baviera a mans del *"Percussion Art Quartett"* a qui va dedicada l'obra. A l'Estat espanyol es va estrenar al Nick Havanna de Barcelona.

L'any 1988 Guinjoan va compondre l'obra *"Passim-Trío"*, la qual va ser estrenada mundialment el dia 3 d'octubre de l'any esmentat al Palau de la Música Catalana pel *"Trío de Barcelona"* a qui anava dedica-

Joan Guinjoan vist pel pintor Josep M. Baiges, segons un projecte de retrat datat l'any 1957 (arxiu "LF")

da. L'estrena va ser retransmesa per la UER (Unió Europea de Radiodifusió) a diversos indrets del món.

Amb motiu de la Biennal de Zagreb (Iugoslàvia) de l'any 1989, el *Centro para la Difusión de la Música Contemporánea de Madrid*, dirigit per Tomás Marco, li va encarregar una obra, amb la qual el grup *"Círculo"* de Madrid hi representaria la música que s'està escrivint a l'Estat espanyol. Guinjoan ens digué: "L'única obra d'encàrrec que hi ha hagut me l'han feta precisament a mi. En aquest treball hi anularé la percussió, ja que darrerament he fet molta música per a aquest tipus d'instruments. Vull fer una música molt objectiva i abstracta". L'obra realitzada per aquesta trobada de Zagreb finalment s'ha anomenat *"Concert per a fagot i conjunt instrumental"* (1988) i ha estat molt ben rebuda entre la crítica.

Un projecte encara pendent és l'encàrrec que li va fer el Festival Internacional d'Angers (França) per a l'any 1989. "L'esmentat festival té una gran importància perquè hi va tenir lloc el Festival Mundial de la SIMC (*Societat Internacional de Música Contemporània*). Aquell concert no el vaig fer l'any passat - 1987 - a causa d'un problema de salut que vaig tenir". Malgrat això també hi va ser present ja que li van interpretar una obra seva.

Ara mateix Joan Guinjoan enllestí el *"Concert de guitarra i orquestra"*, encàrrec del departament cultural de la Caixa d'Estalvis d'Alacant per estrenar-lo en el decurs del Festival Internacional de Música d'Alacant el mes de setembre de l'any 1990. "L'obra està dedicada al gran guitarrista i intèrpret de les meves obres Ignacio Rodes, premi Andrés Segovia, el qual hi està entusiasmada, i l'interpretarà l'Orquestra Ciutat de Barcelona, sota la meua direcció, a les ciutats d'Alacant, València, Madrid i Barcelona. Després d'aquest concert en sortirà un disc compacte. En aquest moment estic orquestrant-lo, ja que la partitura de guitarra ja és feta i és el resultat del treball conjunt que he fet amb l'ignacio Rodes. Ha sortit un concert molt dens: durarà entre 23 i 25 minuts. Escriure per a guitarra és molt difícil i costa de sentir-ho ben tocat puix que la guitarra és un instrument que se sent molt poc. El *"Concert de guitarra"* que estic acabant pot tenir interès perquè hi ha molt pocs concerts de guitarra contemporanis que funcionin, a banda, és clar, del *"Concierto de Aranjuez"* de Rodrigo, que ja és un clàssic. A l'Estat espanyol hi ha una tremenda expectació".

Per a l'octubre de l'any 1991 té pendent un altre encàrrec del *"Nouvel Orchestre Philharmonique"* de Ràdio França de París. És a dir, que estic en plena activitat, hipotecat".

La *"Ibercámara"*, a través de Josep M. Prat, li ha fet un altre encàrrec: un tríptic per al *"Trío de Barcelona"* (Gerard Claret, Lluís Claret i Albert Giménez). Tenint en compte les seves múltiples ocupacions Joan

Guinjoan II va respondre que *"fins al 1994 no hi comités"*.

Però sens dubte l'obra de més envergadura en què es troba immers és la seva **"Òpera Gaudí"**, encàrrec del COOB per a l'Olimpíada Cultural de Barcelona de l'any 1992. Ja fa temps que a Guinjoan II comentaven que tenia bones qualitats per a la lírica pel fet d'haver fet cantates. *"A finals de setembre de 1989 ja vaig començar a treballar amb el llibret que va fer el Josep M. Carandell, si bé això no vol dir que aquest no pugui tenir rectificacions en el futur. He fet un treball de planificació i he escrit des d'un punt de vista bucal, sense pensar encara en l'orquestra. Més aviat ho he fet per adonar-me de les possibilitats que pot oferir la part melòdica. Vull fer una òpera donant tot el que pugui de mi i que funcioni. Sé que és un treball d'una gran envergadura. Gaudí en aquest cas és el protagonista, però és un pretext per crear una obra i no aniré a valorar la seva empremta que ja se sap valorar prou mundialment. Volem fer un gran espectacle musical, una gran òpera de dos o tres actes amb dotze quadres. Pot costar de 100 a 150 milions. Quant al teatre, de moment pensem que només pot ser el Liceu de Barcelona, ja que serà un gran espectacle on intervindran tots els grups tradicionals de la gran òpera romàntica i expressionista. Ara em sento estimulat per fer-ho i vaja! el faré encara que sigui el meu testament! El director d'orquestra m'agradaria que fos Arturo Tamayo, actualment resident a Karlsruhe (R.F.A.), el qual acaba de dirigir **"La Celestina"**, de Fernando de Rojas, obra de Mauricio Ohara. Sinó li diria a l'Yves Prin o d'altres perquè jo no puc. Em farà gràcia realitzar un exercici de comunicació amb aquesta òpera i hi penso posar música popular de la meva infantesa a Riudoms, com quan vaig posar un fragment del "Non-non" al "Concert de violí": per exemple algun bocí ben tractat de caramella que recordo, molt modal i català. Ha d'estar acabada a finals del 1990 puix que cal gairebé un any per a la preparació de la posada en escena i d'aquest aspecte en volem tenir bona cura"*.

2. Direcció d'orquestra.

Una altra de les activitats musicals, a més de la de compositor, per la qual és força conegut és la

direcció d'orquestra, amb un repertori essencialment del segle XX.

Els dies 29 i 30 d'octubre de 1988 va fer dos concerts al Palau amb l'Orquestra Ciutat de Barcelona. A més de Guinjoan l'orquestra va convidar a uns altres dos compositors-directors: Cristóbal Halffter i el polonès Witold Lutoslawsky. Es van interpretar dues obres importants de la seva producció simfònica i, a més, va dirigir les obres: **"Coral amb variacions"** de Stravinsky, *"una obra que aquí no s'ha fet"* i **"Albada del graciós"** de Ravel.

Pel que fa a la seva activitat com a director d'orquestra ens manifestava: *"Jo, d'ara endavant, dirigiré els concerts que em justifiquin com a compositor i que puguin tenir cert interès, perquè em vull dedicar més a escriure música"*.

El dia 26 de maig proppassat va dirigir l'Orquestra Ciutat de Barcelona al Teatre Fortuny de Reus amb motiu del concert extraordinari del Mil·lenari de Catalunya. Va dirigir la seva obra **"Concert per a piano i orquestra núm. 1"** (1983) amb David Abramovitz com a solista. Feia molt de temps que Guinjoan no era present a Reus per oferir-nos la seva música en directe. En el decurs de la vetllada esmentada es va aprofitar l'oportunitat per fer un homenatge públic a la seva mare, la Cisqueeta Gispert.

En la conversa del dia 24 de desembre de 1989 ell mateix ens reconeixia que *"ja fa temps que no dirigeixo, espero tornar-ho a fer, però com que tinc encàrrecs fins a l'any 1994, ... no ho puc fer tot"*.

Joan Guinjoan vist per Josep M. Baiges (arxiu "LF")

3. Interpretació i difusió de la seva obra.

Esmentem aquí aquelles altres tasques estretament relacionades amb la música que Guinjoan realitza o bé hi col·labora: conferències, classes magistrals, cursos específics, programes de ràdio i televisió on participa, actes que organitza, audicions i enregistraments de les seves obres.

Guinjoan està tan atabalat de feina que ha passat a un altre company compositor el curs de Vilanova i la Geltrú de l'any 1988 que abans havia realitzat ell. Ens va dir que *"solament hi aniria a fer una classe magistral"*. També ens va dir que ha de formar part d'un jurat Internacional de composició que tindrà lloc a Girona.

De les moltíssimes interpretacions de la música guinjoaniana que hom fa arreu d'Europa en tenim alguna notícia. Per exemple el dia 8 de juny de 1988 a la ciutat d'Alemanya occidental de Würzburg, el **"Percussion Art Quartett"** li va tocar la seva obra **"Résonances"**, en el marc d'un programa dedicat a la música de percussió europea.

L'estiu de 1988, el dia 26 de juliol a la tarda, va assistir a la tertúlia del programa "Te o cafè" del circuit català de TV2, que tractava el tema: "L'art i el temps estival". La presentació de l'espai esmentat va anar a càrrec de Josep M. Carandell.

Al Festival Internacional d'Alacant de l'any 1988, del 18 al 15 de setembre, li van interpretar dues obres seves a l'Auditori de la Caixa d'Estalvis d'Alacant: una va ésser **"Jondo"** (1979) i anà a càrrec del pianista francès Jean Marie Cottet i la segona va ser **"Ambient núm. 1 per a cordes"** (1977), a càrrec de l'orquestra de la fundació Gulbenkian de Lisboa, dirigida per José Luis Termes. Aquesta darrera obra acaba de sortir editada per l'*Editorial de Música Española Contemporánea* (EMEC).

La música de Joan Guinjoan es troba en un moment àlgid pel que fa a la seva interpretació arreu del món. El fet només de resseguir tota la música que d'ell s'hi interpreta, ja ha esdevingut una tasca gairebé impossible. Una de les audicions que em comentava en la conversa que vam mantenir el 1988 era la del seu **"Dígraf"** (1976) a París.

Davant la possibilitat de dur a terme una gira de tres concerts amb el suport de la Generalitat de Cata-

lunya durant l'any 1989, conjuntament amb el grup del qual n'és cofundador "Diabolus in Música", Guinjoan se'n mostrà molt il·lusionat. Il·lusió que es transformà en desencís quan, finalment, no reeixí ja que per al nostre compositor-director aquesta iniciativa hauria estat "una notícia molt important".

Durant el mes de febrer de 1989 va tenir lloc a Barcelona la II Setmana Internacional de Música Contemporània de l'Ajuntament de Barcelona, que ell dirigeix. *"Hi va haver molts concerts, un seminari, una gran exposició de partitures d'arreu del món i un curs de composició. És important que hi hagi activitats d'aquest tipus a Barcelona perquè no se'n fan pas gaires a casa nostra"*.

El dia 19 de maig de 1989 va oferir una conferència, amb Josep M. Carandell, a la sala d'actes del Centre de Lectura de Reus titulada: "Una òpera catalana: Gaudí". En aquesta vetllada va comentar passatges d'obres anteriors en què la veu humana hi és present (*"Acta est fabula" (1975), "El Diari" (1977)*, i de l'any 1987 *"In tribulatione mea, invocavi Dominum"*), com a preparació prèvia al gran treball que en aquest aspecte de la veu significa compondre una òpera.

Dissabte dia 7 d'octubre de 1989, al matí, es va veure per TV2 com ell mateix dirigia una orquestra al Palau que interpretà l'obra *"In tribulatione mea, invocavi Dominum"*, la qual ja s'havia emès el dia anterior pel circuit estatal.

Del 24 al 31 d'octubre de 1989 va tenir lloc a Palma de Mallorca la desena edició de l'Encontre de Compositors. En aquestes jornades el grup Percussions de Barcelona li interpretà diverses obres: *"Prisma" (1979), "Tension-Relax" (1972), "Cinco Estudios para dos pianos y percusión" (1968), "Résonances" i "Hommage à Carmen Amaya" (1986)*. *"En motiu d'aquestes jornades Carlos Gómez Amat ha fet un estudi tremend i molt exhaustiu sobre mi en què ha sortit molta documentació. És un estudi sobre la problemàtica de la música i l'art actuals i llavors em situa. Val la pena. És el primer estudi seriós que s'ha fet sobre mi"*.

Per al dia de gener que arribés a Barcelona, després de les minivacances de Nadal, ens va comentar que "havia de preparar la documentació sobre el seu *"Concert núm. 1 per a violí i orquestra" (1986)*

per anar a Madrid i posteriorment havia de ser tramesa a la Universitat de Louisville, als Estats Units".

El dia 10 de gener de 1990 a l'Auditori Nacional de Madrid, organitzat pel *Centro de Difusión*, la *"Camerata de France"*, dirigida per Daniel Tosi II va interpretar *"Ambient núm. 1 per a onze cordes" (1977)*.

Divendres, dia 12 de gener d'enguany, va ser el protagonista del programa de TV2 *"Tema y variaciones"*, emès a les 9 del matí, el qual ja havia estat retransmès pel circuit estatal el dimarts anterior a la nit. Van escollir-los a ell i a Xavier Montsalvatge com a representants de la música que es fa a Catalunya. Durant el programa també es va passar la gravació de la seva obra *"Trama" (1983)*, guanyadora del premi reina Sofia, que ell mateix va dirigir fa temps al Palau de la Música: *"Me n'han fet una realització meravellosa, una producció fantàstica i el so també se sent molt bé"*.

El dia 17 del mateix mes, a Madrid, fou el protagonista de dues activitats, una al matí i l'altra a la tarda. Primerament Lluís Claret II tocà *"Cadenza" (1978)* a l'Auditori Nacional amb motiu de la celebració del 10è aniversari de la revista "Scherzo". A la tarda va participar en un programa d'una hora de durada a RNE que portava per títol *"El compositor ante su música"*, dirigit pel també compositor Carlos Cruz de Castro.

Al mes de febrer, a Ràdio 2 de RNE, el quintet de metall de la *Joven Orquesta Nacional de España (JONDE)* li interpretarà *"Vectoriel" (1985)*.

El 18 de febrer d'enguany participarà en una entrevista a TV3 amb Guinovart. En el decurs d'aquest programa li interpretaran, a més, tres obres: *"Retaule" (1972)*, a càrrec de Nèstor Eiter al violí i àngel Solé al piano; *"Duo per a violoncel i piano" (1970)*, a càrrec de Matute i Besses respectivament i *"Dígraf"*, a càrrec de Josep M. Escribano al piano.

Del 19 al 25 de febrer dirigirà a Barcelona la III Setmana Internacional de Música Contemporània de Barcelona, que organitza el Centre de Documentació i Difusió del qual ell és també el director i que tindrà lloc al Teixidós-Teatreneu.

El mateix dilluns dia 19 de febrer de 1990 el *"Trio à Cordes"* (Charles Frey, Michel Michalakakos i Jean Grout) de París ve a Reus i li interpretarà l'obra *"Passim-Trio"*. *"Em sabrà molt de greu però precisament*

no hi podré assistir perquè és el dia de la inauguració de la III Setmana Internacional. Aquest grup va ser qui em va estrenar aquesta obra arreu del món".

Del 5 al 7 de març han sol·licitat la seva presència a un curs internacional de música contemporània, organitzat pel *Centro de Difusión de la Música Contemporánea* de Madrid que dirigeix Tomás Marco, que ha de tenir lloc a Santiago de Compostel·la. *"Em van dir que ho havia de fer. Jo vaig dir que no podia de cap manera. Em van repetir que calla que hi anés i no sé com al final m'he enredat a acceptar fer un curs de composició sobre la meua música"*.

Al mes d'abril l'orquestra del Teatre Lliure de Barcelona, dirigida per Josep Pons, li interpretarà a Madrid la seva obra *"Concert per a fagot i conjunt instrumental"*, que, segons ens comenta Joan Guinjoan, *"el grup Círculo m'ha passejat per tot el món"*.

La discografia de Joan Guinjoan va por bé i en aquest mateix moment acaben de sortir o bé són a punt de fer-ho tres enregistraments en discs compactes: *"Un és el "Nocturno" (1987)*, peça que vaig dedicar a la memòria d'Arturo Rubinstein, que sortirà publicat a la casa Etnos de Madrid i serà interpretat per l'Albert Nieto. El segon, que per a mi és molt important que surti finalment publicat després de nou anys d'intenses gestions si bé encara no sabem segur la casa que se'n farà càrrec, és el *"Concert de violoncel"*, interpretat per l'orquestra simfònica de Gott Waldof dirigida per mi l'any 1981 i amb Lluís Claret com a solista. I després el grup *"Círculo" de Madrid em dedica tot un disc monogràfic a la meua música de cambra. Hi haurà quatre obres importants entre les quals "El Diari", "Gic 1979" o "Koan 77" i el "Concert per a fagot i conjunt instrumental"*. Aquest darrer disc primer sortirà en negre, però com que ja s'enregistrà en sistema digital, més tard serà un disc compacte. Tinc gran interès en el vessant discogràfic de la meua carrera".

El propassat 27 de març el "Ministerio de Cultura", com a reconeixement a la seva trajectòria musical, li va concedir el "Premio Nacional de Música", edició de 1989, conjuntament amb el compositor sevillà Manuel Castillo. El mateix Joan Guinjoan ens va manifestar que *"havia estat una gran sorpresa i*

que feia anys que no s'atorgava a un català, des que el va tenir Xavier Montsalvatge".

4. El vessant humà de Joan Guinjoan.

La família sempre ha estat per a Joan Guinjoan un suport preuat i insubstituïble. A tothora ha reconegut que els primers crítics de la seva producció musical els ha tingut a casa: la seva esposa, Monique G. Défosse, persona amb amplíssims coneixements musicals, moltes vegades ha estat la primera jutgessa de les partitures, congriadades sovint amb no pocs entrebancs o constrnyiments directament derivats de la naturalesa dels encàrrecs. Però el resultat sempre ha estat òptim. O el seu fill François que amb la seva oïda irreductible ha coadjuvat de vegades a la definitiva concreció de les creacions musicals paternes. La comprensió d'allò que moltes vegades li resulta impossible d'acabar d'esbrinar, el consell sol·lícit i l'afecte perenne de la seva mare, la Sra. Cisqueta. Una prolífica aliança familiar en pro de la recerca en el món difícil de la música contemporània a casa nostra.

La seva muller, a més, l'ajuda a cercar títol per als seus treballs, tal com ens manifestava: "El títol de l'obra **"Résonances"** li va posar la meva esposa Monique perquè ella és francesa. Quasi tots els títols me'ls posa ella. Sempre acostumo a posar el títol abans d'escriure l'obra, és curiós però, per a mi, el títol d'una obra té un interès relatiu, és més aviat un pretext, però de vegades quan se'n troba un la música el persegueix... En el cas de **"Résonances"** és un mot francès, però que s'entén internacionalment".

Cada cop li costa més escriure: "M'adono que les obres que he fet darrerament són molt més importants -puntualització que també m'han fet d'altres persones-, però cada vegada t'has de superar més i això costa llargs anys. Per a mi no hi ha temps. En aquests moments la meva obra m'interessa molt, essencialment des del punt de vista qualitatiu. Quan una obra funciona, es continua tocant, independentment del temps que faci que l'hagis escrita". Guinjoan, quan és a Catalunya, compagina les seves estades amb diversos llocs: Barcelona, on té el domicili particular i el lloc de treball, Riudoms, la vila que el va veure néixer i on retorna normalment dues vegades l'any, i Monells, vila empordanesa on hi té una altra residència. Respecte al lloc on pot treba-

Joan Guinjoan, vist per Josep M. Baiges (arxiu "LF")

llar millor em deia: "En realitat jo em trobo bé on tinc tranquil·litat i alguna cosa a dir. Avui mateix (24-12-89) dintre d'aquesta habitació he treballat admirablement bé. Però he de ser sincer: no és perquè estigui a Riudoms ja que a vegades estic còmode i bé i tampoc no em surt res. Quan raja estic bé a tot arreu! Jo, avui, no ho sé, que és diumenge. I demà sabré que és Nadal perquè ve tota la família! La feina m'absorbeix molt. Actualment estic sobretot molt preocupat pels aspectes del llenguatge i l'estètica".

Una de les activitats que ha crescut bastant en els darrers anys han estat els viatges. "De viatges jo procuro fer-ne el mínim possible per no perdre el temps. M'havien proposat d'anar al Brasil i no hi he anat. És que tinc molta feina a escriure!".

D'altra banda és plenament conscient dels avantatges i inconvenients que comporta ésser una personalitat pública i cada vegada més popular: "Potser és un dels moments de la meua vida en què estic més preocupat per la responsabilitat que se'm dona a través dels encàrrecs que rebo. A més cal tenir en compte que sóc una persona pública: això per un costat m'agrada, si bé considero que no sóc orgullós ni pretencios, però de retruc implica molta feina, molts compromisos, has d'anar al darrera de tot i al final t'acaba desbordant". Malgrat el ritme trepidant de la seva vida, no s'oblida mai d'esmentar o de recordar allí on convé i quan convé, però sense estridències, els seus orígens.

El vessant humà de Joan Guinjoan és ric en matisos i consideracions. Molts crítics musicals no s'han sabut estar de fer-ne referència en el moment adequat. És per això que trobem a faltar un estudi seriós i aprofundit de la personalitat i el mitjà en què, al llarg de diferents etapes, s'ha desenvolupat l'esperit creatiu de Joan Guinjoan. Obra que, com a preciós complement de la seva ja llarga bibliografia específicament musical, ens donaria una visió globalitzada d'aquest gegant de la música contemporània mundial.

J.R.C.I.S.

Selecció de bibliografia (1988-89)

- ALBET, Montserrat: "Joan Guinjoan". Programa de l'Orquestra Ciutat de Barcelona, 29-10-88.
- BENATTI, M.G.: "Joan Guinjoan: un mito della musica del XX secolo". "Música" (Florència), 1988.
- CALMELL, C.: "Humor y oficio". "La Vanguardia", 12-10-88.
- CERVELLÓ, J.: "Joan Guinjoan: un músico con personalidad". "Jano", 21 al 27 d'octubre de 1988.
- CASANOVAS, J.: "Gaudí, l'home feble a la recerca de l'absolut". "Diari de Barcelona", 17-2-89.
- CASANOVAS, J.: "Joan Guinjoan". "Diari de Barcelona", 17-11-88.
- CASANOVAS, J.: "Dues obres importants de Joan Guinjoan". "Revista Musical Catalana", desembre de 1988.
- CORTS SALVAT, J.R.: "Joan Guinjoan. l'aportació d'aquí a la música universal". "Reus Diari", 14-1-88.
- CORTS SALVAT, J.R.: "Joan Guinjoan publica el seu segon llibre dedicat a la música". "Reus Diari", 7-4-88.
- CRUA, P.: "Una òpera sobre la vida i la obra de Antoni Gaudí para Barcelona 92". "Diari de Tarragona", 13-1-89.
- GARCIA, X.: "Guinjoan rebrà divendres un homenatge al Fortuny de Reus". "Avui", 24-5-89.
- GARCÍA PÉREZ, J.: "Conversación informal con Joan Guinjoan". "Montsalvat", febrer de 1989.
- GÓMEZ AMAT, C.: "Joan Guinjoan: Origen y presente". Programa del Xè. Encontre de Compositors de Plana de Mallorca, 24 al 31-10-89.
- GRAU RIBOT, M.C.: "Joan Guinjoan, un compositor de talent". "Poble Andorrà", 28-4-89.
- GUERRERO MARTÍN, J.: "Gaudí, una òpera sobre un genio de un arte total". "La Vanguardia", 5-3-88.
- MORGADAS, L.: "Una òpera para Gaudí". "El País", 28-2-89.
- PÉREZ QUINTANILLA, M.: "Una òpera sobre Gaudí para la Barcelona del 92". "Cambio 16", núm. 914, 5-6-89.
- SOTORRA, A.: "Joan Guinjoan, compositor i director d'orquestra". Setmanari "El Temps", 22 al 28-5-89.
- TAVERNA BECH, F.: "Els deixebles de Cristòfor Taltabull". "Revista Musical Catalana", núm. 47, setembre de 1988.
- TRULLENT, L.: "El COOB 92 auspicia la òpera de Gaudí de Guinjoan y Carandell". "ABC", Catalunya, 31-1-89.
- VELA DEL CAMPO, J.A.: "Compositores al margen de su tiempo". "El País", setmanal, 25-6-89.